

Jeřáb řecký

Sorbus graeca (Spach) Schauer

Stupeň ohrožení: C5a

POPIS

Keř až malý strom do 5 m výšky. Pupeny jsou protáhle vejcovité, řídce plstnaté až olysalé. Listová čepel je menší než u muku, (4)5-8(9) cm dlouhá, široce obvejčitá až okrouhle vejčitá, v apikální části zpravidla zaokrouhlená či tupě zašpičatělá, na bázi zaokrouhlená až tupě klínovitá, nad spodní třetinou je jednoduše až dvakrát hrubě pilovitá (zuby široce trojúhelníkovité), plochá. List je tuhý, kožovitý. Malvice jsou sytě červené, lesklé, s nepočetnými velkými, nápadnými, žlutými lenticelami. Kališní cípy jsou za plodu vytrvávající, vzpřímené, nedužnaté.

Sorbus aria s. str. je diploidní. Od podobných *S. graeca* a *S. danubialis* se liší většími měkkými listy a kališními listy kratšími než češule, hustšími, ale menšími lenticelami na plodech a kališními cípy na plodech (u muku zkroucené, u jmenovaných druhů vzpřímené).

EKOLOGICKÉ NÁROKY

Roste na mělkých, vysýchavých půdách jak bazických, tak i kyselých hornin, v lesních okrajích, v lesostepních společenstvech a na skalních stepích, svazích různých orientací a nadmořských výšek 300-600 m. Zaznamenán byl ve společenstvech *Festuco-Brometea* a *Trifolio-Geranietea sanguinei*. Jedná se o výrazně světlomilný druh jeřábu.

ROZŠÍŘENÍ

Druh střední, jižní Evropy a jihozápadní Asie. V ČR v minulosti udáván ve střední části NP Podyjí a v Moravském krasu pouze v několika exemplářích. Podle posledních studií se zdá, že *Sorbus graeca* se vyskytuje častěji, než bylo dříve předpokládáno. Záznamy pocházejí z fytogeografických okresů: Doupovské vrchy (1), Džbán (1), Křivoklátsko (3), Lounsko-labské středohoří (10), Milešovské středohoří (2), Moravské podhůří Vysočiny (3), Moravský kras (1), Střední Povltaví (15), Teplické vrchy (4), Verneřické středohoří (1), Znojemsko-brněnská pahorkatina (1).

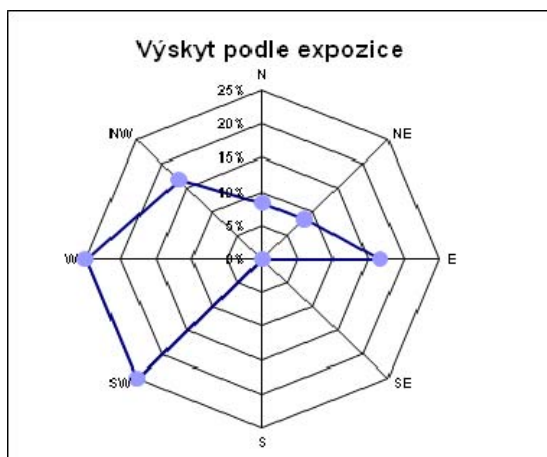
PŘÍČINY OHROŽENÍ

Vnitrodruhová variabilita jeřábu muku s. l. je komplikovaná a vyžaduje další studium. Podle nejnovějších poznatků je diploidní *Sorbus aria* s. str. na našem území potvrzen zatím z národního parku Podyjí, zatímco přinejmenším většina českých populací je přiřaditelná k jinému taxonu, nejspíše k druhu *Sorbus graeca* (Spach) Schauer. Stupeň ohrožení závisí na taxonomickém pojetí. Diploidní *Sorbus aria* s. str. řadíme mezi druhy silně ohrožené, zatímco hojnější taxon *Sorbus graeca* mezi ohrožené druhy. Nejzávažnější příčinou ohrožení je okus zmlazení zvěří a případná degradace či úbytek biotopů.

SEZNAM LITERATURY

KOVANDA M., 1992. *Sorbus – jeřáb*. In. HEJNÝ, S., SLAVÍK, B. (eds.): Květena České republiky 3. Academia, Praha: 474-484.

ŠEFL J., 2007: *Jeřáby na Podyjí*. Thayensia, 7: 121-151.

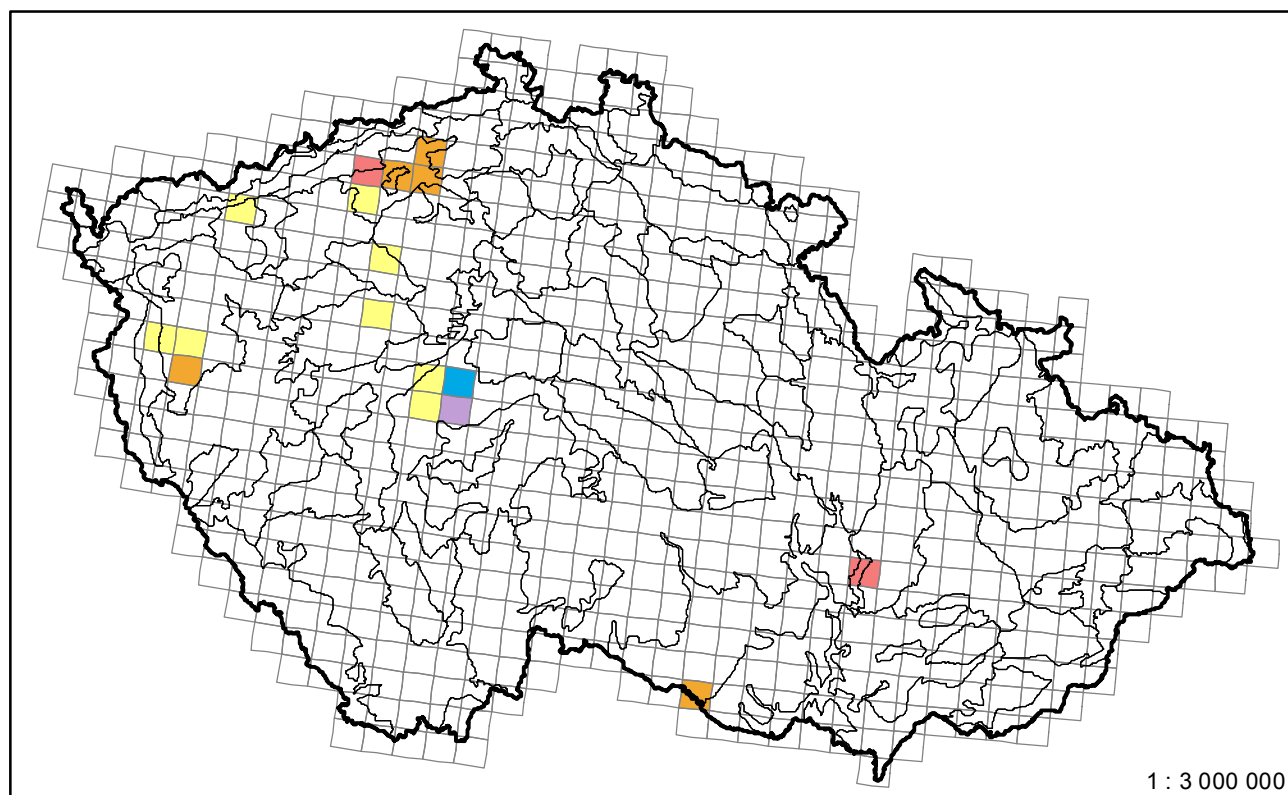

Výskyt podle nadmořských výšek

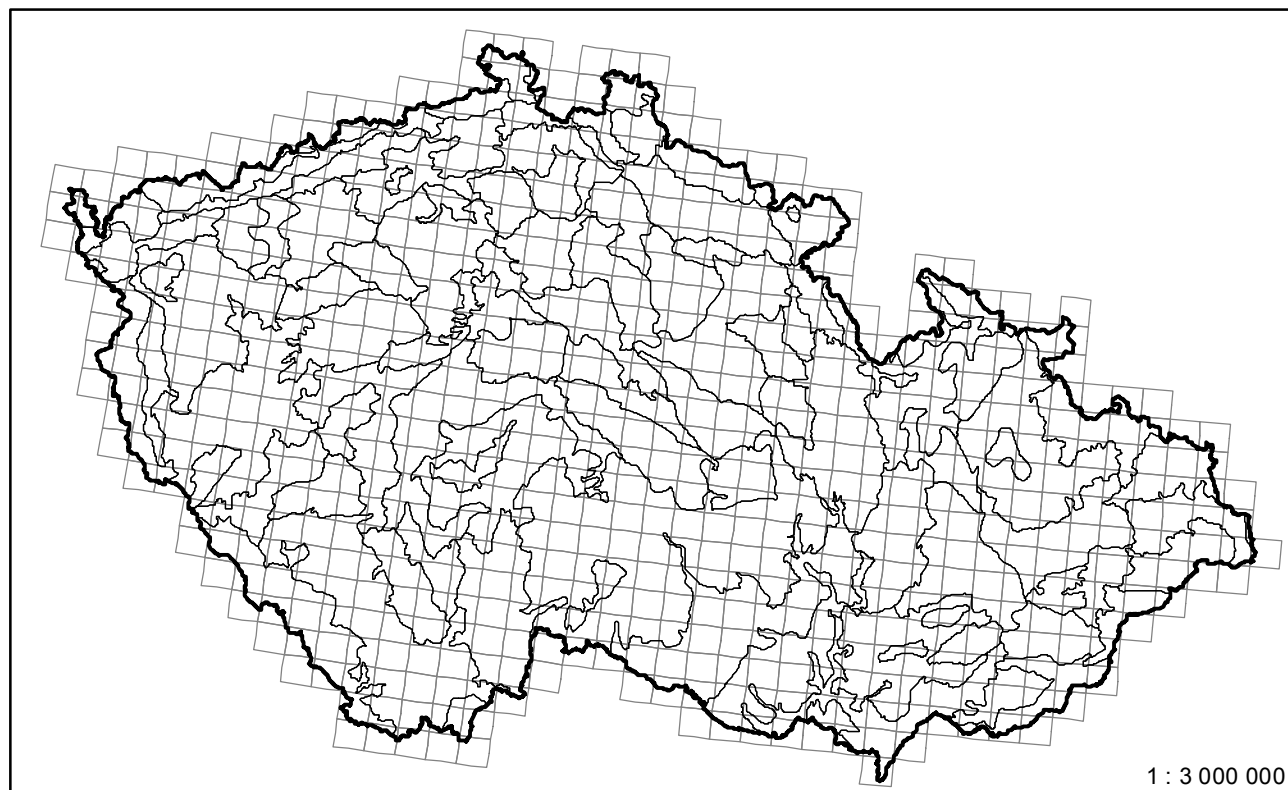
Výskyt do roku 2000

1 : 3 000 000

počet lokalit 1 2 3 4 - 5 6 - 7

Výskyt po roce 2001

1 : 3 000 000